

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik napokint reggel, kivéve hétfőn

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre

8 kor., negyed évre 4 kor.

Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre

10 kor., negyedévre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája

Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

POLITIKA.

— Telefon értesítés. —

A képviselőház munkája. Mint már jeleztük, a képviselőházat f. hó 7-kén nyitják meg királyi kéziratral. A képviselőház legközelebbi munka programját budapesti tudósítónk a következőkben közli velünk:

A jövő hét első két napját az ülészak elejére előírt alakulások, választások foglalják el.

A szerdai ülésben a delegációkat választja meg a Ház. Ugyancsak a szerdai ülésben mondja el Lukács László pénzügy miniszter az 1905. évi költségvetés betérjesztése mellett expozéját. Félhivatali s jelen tése szerint a pénzügyminiszter rá fog mutatni azokra az erőforrásokra, melyek a pénzügyi kormányzatot képessé teszik a felemelt katonai szükségletek teljesítésére.

A kormány mindenekelőtt a beruházási javaslatot terjeszti elő. Ugyancsak félhivatalos jelentés szerint, a vasutasok fizetés-rendezésére vonatkozó javaslat szintén a feladatok között első helyen áll.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt ma délelőtt tartotta meg Thaly Kálmán elnöke alatt az értekezletet.

Az elnök meleg és megilletődött szavakkal emlékezik meg a nemzet halottjáról, Jókai Mórról. Indítványozza, hogy azonkívül hogy a párt gyászának jeléül lobogóját körhelyiségre már kitűzte, a párt a magyar irodalom végtelen nagyságának, Jókainak ravatalára díszes koszorút helyezzen, amelynek szalagjára a következő feliratot ajánlja: „A magyar nyelv és irodalom örök dicsőségének, Jókai Mórnak, függetlenségi- és 48-as párt.” Ezenkívül a párt jegyzőkönyvében örökítse meg Jókai emlékét. Az indítványt a párt egyhangulag elfogadta.

Rákosi Viktor felhívja a figyelmet arra hogy a Ház holnapi ülésén az elnök mindenestere meg fog emlékezni Jókai haláláról. Természetes, hogy a párt az elnökkel a kegyelet kifejezését illető előterjesztéshez hozzájárul, ezt a párt nevében Thaly Kálmán jelentse ki.

Tóth János: Rákóczi hamvainak hazaszállítására immár ténynek fog válni. Hogy a nemzetnek ez a hő óhaja megvalósul ebben kétségtelenül oroszlanrésze van a párt tiszteletbeli elnökének, Thaly Kálmánnak, aki egész életét a Rákóczi kultuszának szentelte. Indítványozza, hogy a párt ez alkalomból üdvözlje és fejezze ki neki a hálóját. Tóth János alelnök betérjeszti a párt számításait a második ülészakról. Eszerint a

pártkör bevétele 1902. október 7-től 1904. május 6-ig 27.807 koronát, kiadásai 25.784 koronát tettek ki. A számadások megvizsgálására a szokáshoz képest bizottságot küldtek ki.

LEGUJABB.

Királyi kihallgatás.

A legfelsőbb általános kihallgatásokra jelentkezők nagy számára való tekintettel, őfelsége kivételesen szerdán, e hó 11-én is fog legfelsőbb kihallgatást adni.

A háború.

A Novoje Vremja megbízható helyről arról értesül, hogy a New-York Herald az a jelentése, hogy a Petropavlovszkkal mintegy 12 millió rubelnyi pénz elsüllyedt, egészen alaptalan. A Port Arthurból nyert értesülések szerint a páncélos hajó pénztárában nem volt több 60.000 rubelnél.

Jókai Mór temetése.

Tegnap délben 12 órakor Berzevicy Albert kultuszminiszter elnöke alatt értekezletre gyültek össze az irodalmi és művészeti egyesületek és társulatok elnökei és megbízottai, a főváros részéről a polgármester, hogy a temetésre vonatkozó előkészületeket megállapítsák. Az értekezlet a ravatal helyéül a Nemzeti Muzeumot, a temetés idejéül hétfőn délután 3 órát állapította meg.

A király Vastagh György műtermében.

A király ma délelőtt látogatást tett Vastagh György festőművésznek váci-utcai műtermében és megtekintette azt a képet, mely a Ludovika akadémia zászlószentelési ünnepét örökíti meg.

A smirnai affér.

A smirnai esetet az athéni török követ barátságos uton elintézte a török kormányval.

Sajtópör a vasuti sztrájkbizottság ellen.

A vasuti sztrájkbizottság tizenhárom tagja abban az időben, mikor még idő előtt elterjedt a hír, hogy megszűnt a sztrájk, egy zöldszínű röpiratot tett közzé, amelyben figyel-

mezteti a vasutasokat, hogy ne higgyenek az ámitóknak, tartsanak tovább együtt ki és ne lépjenek munkába. A budapesti királyi ügyészség most e röpirat tartalma miatt izgatás címén sajtópört indított.

A szegedi mandátum.

A szegedi szabadelvű párt ötventagu küldöttsége tegnap járt Rónay Jenő volt főispánnál Kis-zomborban, hogy felajánlják neki a képviselő jelöltséget. Rónay a jelöltséget elfogadta, programbeszédét május 12-én fogja elmondani. A függetlenségi párt Becsey Károly dr. ügyvédet léptette fel; az új párt jelöltje tudvalevőleg Bánffy Dezső báró. A választás május 24-én lesz.

Lenbach Ferenc halála.

Lenbach Ferenc német festő ma reggel 4 órakor Münchenben meghalt 68 éves korában. Lenbach kőművesből lett festővé. Pilotyval, kinek tanítványa volt, Rómába ment 1857-ben, majd művészetakadémiai tanár volt, s mint ilyen 1863-ban Olasz- és Spanyolországban tanulmányuttra ment. Főleg mint arcképfestő vált híressé. Egy Bismarck herceget ábrázoló képe a Magyar Nemzeti Múzeumban van.

A szerbradikális pártgyűlése.

Eszékről táviratozzák, hogy a szerb radikális párt május 31-ére az Eszék mellett levő Tenjére nagy szerb népgyűlést hívott egybe, amelyen egyházpolitikai kérdéseken kívül aktuális politikai napi kérdéseket is fognak tárgyalni.

A felpofozott pap.

Hevesmegyei Lőrincz községben Kiss István plébános megtagadta az egyházi esketést egy jegyes pártól, amely az anyakönyvi hivatalból ment hozzá. A lakodalmas négyre energikusabban követelte az esketést, s midőn erre sem akarta a jegyespárra az egyházi áldást ráadni, a vendégek közül egy férfi hatalmasan arcul ütötte a plébánost, mire a többiek is vérszemet kapva a plébánosra rontottak, kit a segítségül hívott csendőrök vértől borítva nagynehezen birtak a tömegeből kiszabadítani.

Spitzer Ignác VENDÉGLŐ HELYSÉGÉBEN
május hó 8-án vasárnap
nagy tombolaestély.

Batthyányi-utca (Gőzfürdővel szemben) levő

Kezdete 10 órakor. Kifőző ételekről és italokról gondoskodom

Az értékes tombola tárgyak Berger Testvérek üzletének kirakatában láthatók.

Jókai Mór

A magyar nemzetnek világhírű szellemóriása, akit az élő költők királyának neveztek el már évtizedek óta, örök időkre behunyta szemeit.

Jókai Mór, a halhatatlan és varázstollu író, a bűbajos mesemondó, a képzelet igazi, felülmulhatatlan mestere, a humor örökös tárháza már ott van a csendesség örök birodalmában, befejezte földi pályafutását. Tanuja és közvetlen ismerője egy felejthetetlen korszaknak, hőse egy örökké élő szabadságharcnak, bevonult az örökkévalóság birodalmába.

A magyar nemzetnek nagyjai közt nagy volt. Petőfi és Vörösmarty meg Arany János mellett is. Szellemereje előtt meghajlottak azok is és Petőfi is úgy énekelte meg, mint ahogy a nemzetnek első fiáról énekelni lehet.

A külföld éppúgy ismerte, mint maga a szűkebb haza, művei bejárták és még hosszú évszázadokon át be fogják járni az egész művelt világot és örök dicsőséget fognak hirdetni arról a nemzetéről, amely őt a világnak adta és amely nemzet szeretetében lett nagygyá és halhatatlanná.

Jókai Mór maga két évszázad történetét jelenti ez országban. Az egyik évszázad az ébredés korszakát. — a másik a megerősödést és a fejlődést jelenti. Elválaszthatatlanul van az ő neve ehhez az epochához növe és aki Jókairól ír, annak Magyarországról kell írnia és aki őt siratja most — annak a könnyei annak az országnak is szólnak, amely őt elveszítette.

A nemzetnek nagy gyászt okozott a halála, amely annál fájóbb, minél inkább biztunk az utóbbi napokban, hogy felépül. Ez a reménykedés azonban megszűnt, Jókai Mór meghalt.

Az egész ország gyásza kíséri őt utolsó útjában. Nemcsak a fővárosban, de az egész országban mindenféle gyászlobogók hirdetik a nemzet nagy fiának elhunytát.

Hazaíias kegyelettel járulunk mi is az országos gyászhoz, amely egyuttal gyásza az irodalomnak is, amelynek oly kiváló művelője volt.

Életrajzi adataiból a következőket közöljük:

Született Rév-Komáromban 1825. február 29-én. Atyja József az ásvai régi nemes Jókai család sarjadéka, ügyvéd volt és árva gyám, anyja Pulay Mária; gyermekei közül az elhunyt volt a legfiatalabb, valamennyiük kedvence. Erős fantasiája már zsenge korában nyilatkozott, 9 éves korában két kis verse nyomtatásban is megjelent. Gymnasiumi tanulmányait Pozsonyban, részben Komáromban végezte s ezalatt magán szorgalomból megtanulta a francia, angol és olasz nyelveket és rajzolásban s a festésben tökélesítette tudását. Főiskoláit Pápán és Kecskeméten végezte. Ekkor írta az akadémiai pályázatára „Zsidó fiú” c. iambusos drámáját, mely dicsőreget nyert. 1846-ban szerelte meg az ügyvédi diplomát, de csak egy perrel foglalatostkodott, mely után egészen az irodalomnak szentelte magát. 1845-től Pesten tartózkodott, hol novelláin kívül első regényét a „Hétköznapiak”-at is kiadta. 1846-ban. 1847-ben átvette Frankenburgtól az „Életképek” szerkesztését, a melyet a legmagasabb színvonalra emelt. A márciusi napokban Petőfivel együtt a pesti ifjuság vezére volt. Ez év augusztusában vette nőül Laborfalvi Benke Rózát, a Nemzeti színház művésznőjét. A szabadságharc esztendejében kifejtett politikai működése miatt a Pesti Hirlapnál és az Esti Lapoknál irodalmi dolgozatait Sajó álnév alatt jelentette meg.

Az 50-es években fejtette ki legnagyobb tevékenységét és ekkor írta többek közt leg-híresebb regényét: „Egy magyar nábob”-ot és ennek folytatását: „Kárpáti Zoltán”-t.

A 60-as években, mint orsz. gyűlési képviselő és lapszerkesztő újra politikai szerepet vállalt.

Az akadémia 1858-ban levelező tagjává, a „Kisfaludi társaság” 1860-ban rendes tagjává választotta, 1861-ben az Akademiának rendes tagja, 1882-ben pedig tiszteletbeli tagja lett. A Petőfi társaság az ő elnöklése alatt alakult meg és áll fenn 1878. óta 1878-ban a király sz. István rend kiseresztjével tüntette ki. 1885-ben Rudolf trónörökös kérte fel munkatársul az Osztrák-Magyar Monarchia szerkesztésében.

Az egész nemzet lelkes részvételével ünnepezték meg 50 éves jubileumát 1894-ben.

Műveinek diszkiadásából az előfizetési összeg felét, 100.000 frtot, mint nemzeti tisztelet díjat adtak át a költőnek.

Szabadka gyásza.

Az országos gyász Szabadka városát is a legnagyobb mértékben érinti.

Városunk tanácsa is a gyász hir hallatára dr. Biró Károly elnöklése alatt azonnal rendkívüli tanácsülésbe jött egybe, a hol első sorban is elhatározták, hogy Jókai öve gyéhez részvét táiratot intéznek, a táviratot azonnal meg is szövegezték és még a dél-éltt folyamán feladták. Szövege a következő:

Azon végtelen gyász, mely szeretett férjének, hazánk büszkeségének bekövetkezett halála folytán a nemzetre borult, mely fájdalommal tölti el városunk közönségét is, mely az elhunytban Szabadka város dísz polgárát is gyászolja, Az isteni gondviselésben való megnyugvás enyhítse a a nagy veszteség feletti fájdalmát. Szabadka város tanácsa nevében Dr. Biró Károly polgármester.

A tanács elhatározta, hogy a város képviselőletében koszorut helyez el a nagy halott ravatalára és a koszoru átadásával a város képviselőletében Dr. Biró Károly polgármestert és Vojnich Sándor orsz. képviselőt bizza meg, a kik a temetésen is a város képviselőletében fognak megjelenni.

Végül felhívja a tanács a város közönségét, hogy a nagy halott temetése napján gyász lobogókat tüzzenek ki.

J ó k a i.

— A „Bácsmegyei Napló” eredeti tárczája. —

Mintha csak a legjobb barátom halálának hírért vettem volna. Mintha egy régi kedves ismerősöm költözött volna el innen a földről s hagyott volna el örökre. Fájdalmas könnyek borították el szememet. Ki ne siratna meg egy jóbarátot s egy régi, szeretett ismerőst.

Lelkem visszarepül abba a korba, mikor a betűvetés és olvasás mesterségét tanultam. Mikor még csak nehezen küzdöttem a betűkkel, került kezembe annak a fiúnak története, kinek atyját leütte a hajókötel, anyja pedig mosás közt meghült, lázba esett és meghalt. Valami édes megindulás zsongta körül kis szívemet ez árva fiú kedves történeténél. Az első gimnaziumban találkoztam a dicső hét vezérrel és Vajkkal, kit Istvánra keresztelt a prágai ősi főpap. Mikor a víz fejére csordult, benn a Vértésekben az áldozati oltár körül összegyűlt pogány magyarok előtt szónokolt az agg-táltos, reszkető szavai a Hadur cultusának hanyatlásán keseregtek. Micsoda színes és elbűvölő képek voltak ezek!

Nyiladozó fantáziám megtelt az alakokkal, melyeket Jókai festett. Mindig Jókai után kutattam. Homeros istenei s Plátó bölcsészete bizony nem részesültek a kellő figyelembe, ha az én kedves íróm munkája került a kezembe. Középkorok koromban az az intim viszony, mely Jókai szelleme és az én lelkem közt szövődött, mindig melegebb lett. Rendkívüli előszeretettel tanultam élete történetét. Sokszor ragadtam tollat, hogy én is utánzom azokat az egyszerű, bájos történeteket, melyekkel a magyar ifjuságot gyönyörködtette. Csalódottan dobtam el a tollat. Ki is tudná utolérni a sast, gondoltam magamban, mikor izmos szárnyait kibontva fenn lebeg a napfényben közel a csillagok hazájához.

Nagy lelki örömet okozott, mikor hatodikba jártam s tanultam a francia nyelvet; jezsuita professorom kezünkbe nyomta a párisi Figaro egyik számát. A tárcza Jókai ról szólt s mi tanulók egy heti kínos gyötrellem után lefordítva magyar nyelvre a pompás ismertetést, megtudtuk belőle, hogy Jókait Franciaországban épp úgy olvassák, szeretik és bámulják, mint mi magyarok. Alig tudtam akkor e dolog nagy jelentőségét átfogni; most értem csak, minő tekintélyt

és elismerést szereztek Jókai írásai Magyarországnak a művelt Nyugat előtt.

Azt pedig életem végéig nem fogom elfelejteni, minő diadalt szerzett nekem Jókai az érettségi vizsgámon. Aggódó szorgalommal készültem e nagy napra; átéreztem nagy jelentőségét s megakartam helyemet állni a vizsgáló bizottság szigorúsága dacára. Az első tantárgy a magyar irodalom volt. Az előttem ülők már elmondták Aranyt és Petőfit. És már azt gondoltam, hogy e classikus tájakról kiragad a professzori szeszély s a nyelvújítás komor harcairól kell beszámolnom.

Most hozzám fordult az irodalom tanára: — Ki volt az a nagy magyar író, ki Petőfi mellett 1848. március 15-én felolvasta azt a híres 12 pontot...?!

A szívem majd kiszakadt a nagy örömtől. A gondolat villám gyorsaságával állítottam lelki szemeim elé Jókait, ahogy én tanulmányoztam, olvastam s aminő színekkel kifestettem az alakját. Az első pillanatban alig tudtam szóhoz jutni; ajkaimról valami diadalmas kiáltás akart előtörni, hogy én most Jókairól felelhetek. Azután beszélni kezdtem lassan és figyelemmel, mint aminő előadás ilyen nagy alakhoz illik. A professzorom ragaszkodott a könyvhöz, de én sokkal többet

A család gyászja.

Reggel nyolc órakor a család a következő gyászjelentést adta ki:

»Gyászjelentés. Jókai Mórné Nagy Bella a családja nevében is mélységes bánattól elszorult szívvvel adja hírül, hogy szeretett férje, Jókai Mór 1904. május hó ötödikén este kilenc óra husz perckor jobb létre szenderült.

Amennyi áldást hintett halhatatlan lelke, annyi béke őrizze szenderét.»

Az intézkedések

Ma délelőtt kilenc órakor megjelent Jókai özvegyénél az Akadémia gondnoka báró Eötvös Lórántnak, az Akadémia elnökének az üzenetével, amelylyel felajánlja az Akadémia előcsarnokát a halott felravatalozására. Jókainé hálás köszönettel vette báró Eötvös ajánlatát, de végleges választ nem adhatott, mert hírül vette, hogy Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter magának óhajtja fenntartani az intézkedést.

Rövid időre rá Vészi József országgyűlési képviselő jött a halottasházba, aki a Berzeviczyvel reggel történt megállapodását mondta el az özvegynek. A megegyezés értelmében, az eredeti tervtől eltérően, nem az Akadémiában, hanem a *Muzeum oszlopcsarnokában állítják fel a ravatalt*. A holttestet este fogják odaszállítani, amikor a csarnok díszítésével elkészülnek.

Tíz órakor Berzeviczy Albert kultuszminiszter kereste fel az özvegyet, hogy a részvétét kifejezze.

A nagy halott temetésének a részleteit a délben tizenkét órakor a kultuszminisztérium palotájában tartandó értekezleten fogják megállapítani. Az értekezleten Berzeviczy miniszter fog elnökölni s résztvesznek benne a főrendiház, a képviselőház, az Akadémia, a Kisfaludy-társaság, a Petőfi-társaság, az Otthon kör, az Ujságírók Egyesületének és a Hirlapírók Nyugdíjintézetének elnökei, a Képzőművészeti Egyesület küldöttei és a főkapitány.

A délelőtt folyamán dr. Stricker Mór, a tanultam; a főigazgató aztán szabadjára hagyott s én mindent elmondhattam, amit Jókairól tudtam.

A vendégek, fiatal jezsuita noviciusok, megtapsoltak feleletemért s én ez első diadalt annak a nagy szellemnek köszönöm, aki tegnap este elhagyta gyarló porhüvelyét, hogy az örökkévalóság mezőire költözzék át.

Carlyle, a nagy angol író, gyönyörűen rajzolja meg Dantenak, Schakspearének s több nagy írónak alakját és hivatását az emberiség kulturájának előrevitelében. Mikor az emberiség végtelen nagy arányu ügyeiben komplikációk állanak be, akkor az isteni Gondviselés mindig gyújt egy-egy világot, hogy az emberiség útjában ennek fénye mellett el tudjon igazodni. Ez a nagy írók hivatása, hogy szellemök világánál és melegénél a népek és nemzetek megtalálják a maguk fejlődését és boldogságát. Jókai is ilyen nagy szelleme volt a magyar népnek. Az ő nagy szívében és lelkében fönséges eszmék gyultak s nagyszerű világok keltek életre.

A mi egész szép multunk minden örömeivel és bánatával; a Rákóczyak és a 48-as dők fönséges tragikuma; az egész széles

házi orvos elküldte a kabinetirodának azt a bulletint, amelyet tegnap este adtak ki a konzilium után s amely a beállott halált konstataulta.

A király részvéte.

Tizenegy óra husz perckor jelent meg a kabinetiroda főnöke. König Károly, hogy Jókai Mór özvegyének átadja ő felsége részvétnyilatkozatát:

— Ő felsége a király — így szólt — fájdalmas részvéttel értesült Jókai Mór haláláról s felséges uram megbizásából a legfelsőbb részvét kifejezését hozom el méltóságos asszonyomnak. A csapás, mely méltóságodat érte, a legfájdalmasabban sújtja bizonyára lelkét. De szolgáljon bánata enyhítésül az a vigasztaló tudat, hogy a szomorúságában osztozkodik ő felsége, a mi koronás királyunk és vele együtt a magyar nemzet milliói.

Özvegy Jókai Mórné megköszönte Könignek is azt a gyengéd részvétét, amelylyel Jókai betegségének egész folyamát kísérte.

A miniszterelnök részvéte.

Gróf Tisza István miniszterelnök a következő levelet intézte Jókai Mór özvegyéhez: Budapest, 1904. május 6.

Jókai Mórné Ő Méltóságának.

Méltóságos asszonyom!

Engedje meg, hogy az egész országot ért súlyos gyász eset leverő hírére azok sorába siessek én is, akik Jókai Mór ravatalát gyászbaborult lélekkel veszik körül.

Midőn a magyar kormány legmélyebb részvétét tolmácsolom Méltóságod előtt egyuttal, mint e boldogultnak hosszú évtizedeken át igaz tisztelője, biztosítom Méltóságodat, hogy emlékélt változhatlan kegyelettel fogom megőrizni.

Méltóságos Asszonyom kész szolgálja

Tisza István, s. k.

Reggeli levél.

— Jókai. —

Levelet irtam ma az én barátomnak, dr. Thiemenek in Sachsen. Megirtam benne, hogy Jókai meghalt. Ámbár holnap az ő Leibjournalja ép úgy hozni fogja, mint a világ minden lapja. De illőnek tartottam, hogy ezt külön írásban közöljem vele. Jókai volt barátságunk alapja. Én voltam az első magyar, akit megismert. És amint hallotta, hogy magyar vagyok, mohón és irigyen jegyzte meg: Mitbürger des Jókai.

világ, a tudomány és költészet szemüvegén át nézve. Profétai lelke bele látott a jövőbe s avval látnoki erővel, mely okulásait a természet fönséges mysteriumjainak a mélyéből és a történelem tanulságainak tárházából meríti, jövendőlte meg e nemzet szebb jövőjét...

Most ott fekszik koporsójában az édes szavu költő; szemeinek gyönyörű kétségét nem látja többé senki s homlokáról a halál hidegét nem olvasztja fel semmi könny. Halottas ágyát körülengik azok a hősök, akiket a dicsőség arany sugaraiba öltöztetett, azok a szép és erős lelkű nők, kiket költészetének gyönyörű virágaival hintett tele s azok az igaz emberek, kiknek másai itt küzdenek köztünk az élettel, a sorssal az emberiség javáért: a Berend Iván, a Timár Mihály, Timea, Noemi Eveline.

Az egész ország, az egész magyar nemzet hinti virágait az ő nagy fiának koporsójára: én is küldök neki egy rezgő cyprus ágat, mely harmatos az én sűrű könnyeimtől.

Lukácsy István.

Mindez az én levélírásom és ismerkedésem pedig azért érdemes talán a nyomdafestékre, mert ebben mondtam személyes tapasztalás szerint, annak a jelentőségét: ki volt Jókai? És mit jelent nekünk Jókai?

A végzet vagy a véletlen, vagy a kettő együtt, pontot tettek Jókai földi életének mondata után. Az életrajzát kell most megírunk. Ez az életrajz csak akkor lehetne méltó Jókaihoz, ha egy második Jókaink írná meg. De második Jókaink nincs. Addig pedig a míg a magyarok istene ad, nem várhatunk. Quid nunc? Az egész nemzet kell, hogy megírja tehát ezt a biográfiát.

Mindenki mondja el és írja meg azt, amit Róla tud, ha csak sejtethi is, hogy ezt talán nem tudják mások. Mindenki hord egy porszemet ez életrajz palotájához és büszke, hogy hordhat. A hivatottak aztán mustrálják ki, gyurják meg a hegybe hordott masszát és építsék föl bábeli magasságba azt a palotát. Ezért a vakmerőségért nem jár majd bűnhődés.

Ime, az én porszemem; találkozásom Jókaiával.

Hálátlanság ide, hálátlanság oda: azt se tudom, megvan-e még a »Művészvilág« című hetilap. Pedig ennek köszönhettem, hogy egy Jókaiával való diskurzust sorozhatok életem emlékei közé. Illés Jóskát, a »Művészvilág« munkatársát megbizta a szerkesztője, mikor Jókai Nagy Bellával visszatért nászútjáról, kérje el a nagy írótól együttes arcképüket a Művészvilágban leendő közzététel végett. Illés Jóskának azonban, mi tőrés-tagadás, zálogban volt épen a kaiser rockja. Rajtam meg ép aznap volt először egy vadonatúj cs. és kir. kabát. Illés továbbadta a megbizást — nekem.

Nem mondom el, hogyan rendeztettem utközben az arcom vonásait, hogyan próbálkoztam a mondatokba szorítani azt a sok mindent, amit el szerettem volna mondani Neki, kérdezni Tőle. Csak ott kezdem, mikor a helyzetből érthető csuklással küzdve, az Erzsébet körut és Dob utca sarkán, a Somogyi-féle konzervatórium házában a II. emeleten megnyomtam a csöngettyű gombját. Bejelentettek és Jókai rögtön fogadott. Semmi feszesség, semmi póz, semmi vállveregető leereszkedés, merthogy a hálóköntös és a csibuk minden ilyest kizár. Elém jött! elém a senki elé jött a világhírű költő, a galambösz méltóságos ur. Megrázta a kezemet és leültetett. Szivarral kínált és megszólalt azon a hangon, amelyet én el nem felejték soha, amelynek rezgésében, gyengédség és erő párosodott:

— Mi járatban vagy, fiam?

Én az örömtől, hogy Jókaiával beszélék és abbeli meghatottságomban, hogy ilyen szívesen fogadott, meg kívált hogy Róla szőtt illuzióimat nemcsak szét nem tépte a személyes érintkezés, sőt ragyogóbbra festette: nem tudtam tüstént válaszolni. Ő félremagyarázta:

— Én már csak per te szólitom az én fiatal barátaimat.

Ötölve hatolva adtam elő jöttöm célját. — Szétosztogattam, fiam, a fotográfiánkat. Hanem maholnap újra levételjük magunkat. Egy hét múlva újra látogass föl. Ne is várjátok, míg épen valami dolgotok akad nálam; gyertek el. Szívesen látlak.

Kissé összeszedve magam, volt még annyi merszem, hogy új koncepcióiról kérdezősködtem.

— A Rákóczy-korszak képei forrnak az agyamban. Naplókat és monográfiákat olvasgatok.

Itt aztán elmondta nekem annak a regényének a szüzséjét, amely 1900-ban részben a Magyar Nemzetben, részben a Pest-i Hirlapban jelent meg. Hiába tettem föl előzetesen magamban, hogy minden szavát ellesem, hogy majd fölírjam magamnak: nem bírtam megjegyezni, amit mondott. Ugy belemerültem a kellemes zengésű hangjának a halgatásába, hogy nem figyeltem a szavak összefüggésére. És belemerültem ábrándozómélázó, kék szemének, jóságos arcának, ives okos homlokának szemléletébe

Ebben az arcban Herman Ottó fölfedezhette a magyar fajt és mindenki a nagy idealistát és a jó embert. Ugy rémlik keleti kényelemnek volt az író dolgozó szobája berendezve, úgy rémlik, még el is akartam mondani, hogy néhány év előtt Torockón jártam, az *Egy az Isten* című regényének színhelyén és hogy ezt a regényt ott mindenki betéve tudja meg hogy én hogy imádom az ő költészetét: de mindegyre nem jutott idő.

A másodvirágzás muzsája ki akart kocsikázni és én siettem távozni. És én újra keztem foghagatni azzal a férfivel, akinél nagyobb emberrel nem foghatok kezét. Mert a király és császár csupán nagyobb ur, de nem nagyobb ember.

HIREK.

— **Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő** most látogatja középbácskai tanintézeteket. Alapos vizsgálat alá vette a tanítói kar működését s beható eszmecserét folytatott a tanítókkal. A népszerű tanfelügyelőt mindenütt, ahol megfordult, szeretettel fogadták.

— **Mamuzsich Lázár fegyelmi ügye.** A nagy érdeklődéssel várt Mamuzsich Lázár féle fegyelmi ügyben a jövő hét hétfőjén d. e. 1/2 10 órakor ül össze a fegyelmi tanács *Schmausz* Endre főispán elnöke alatt. A fegyelmi tanács a következő tagokból áll: Farkas Zsigmond, Gyelmis Gerő, Sztankovics főmérnök, dr. Kertész Ignác, Gräff Nikáz és Popp György pénzügyigazgató (póttag).

— **Színházunk vizsgálata.** A jövő hét hétfőjén (7 hó 9 én) *Dr. Biró* Károly polgármester elnöke alatt szakértőkből alakított bizottság fog helyszíni szemlét tartani a városi színháznál, a melynek célja az, hogy végre már hivatalosan állapítsák meg, hogy vajjon a színház építészeti és tűzbiztonsági tekintetéből milyen átalakításokra szorul és hogy a mostani rozszantsága mellett engedélyezhető-e ott a színi előadás.

— **Halálozás.** *Krzipelka* Károly, az államvasutak szegedi üzletvezetője tegnap meghalt. Az elhalt üzletvezető pontos és szigorú tisztviselő volt. Érdemei elismerésül 1904-ben a Ferenc József rend lovagkeresztjét kapta. Ezenkívül több külföldi érdemrend tulajdonosa volt.

— **Meghívás a cséplőgéptulajdonosokhoz.** A következő meghívást vesszük. A Bácsmegyei cséplőgéptulajdonosok kölcsönös tűzkár és baleset ellen biztosító társasága mint szövetkezet alakuló közgyűlésére ezenel meghívjuk. Tartatik: Május 8-án Bajmokon új iskola épületben d. u. 3 órakor. Tárgysorozat: 1. Megalakulás kimondása. 2. Alapszabályok megállapítása. 3. Esetleges indítványok. Bajmokon 1904. Máj. 5. Dr. Veréb Gyula Pfeiffer Pál.

— **Az ideai zombori lóversenyek** céljaira a következő segélyek engedélyeztettek: Földmívelési miniszterium 1000 kor. Magyar Lovaregylet 1500 kor. Urlovasok Egylete 2000 kor. Továbbá Bácsmegye és Zombor város s, mint minden évben — ezidén is 1000—1000 koronával fog hozzájárulni.

— **Pórus járt közbenjáró.** Furcsán járt egy helybeli forgalmas ügyvédi irodának az irnoka, akit főnöke elküldött Csongrádba azért, hogy ott egy hitelezőnek a dolgait rendbe hozza. Nemcsak hogy a transactio nem valami fényesen sikerült neki, hanem amint azt egy a főnökéhez intézett távirat meséli, a kliensével együtt őt is letartóztatták. Kornet Béla kereskedő ugyanis, akit hitelezői itt Szabadkán feljelentettek csalás

miatt, az itteni rendőrkapitányság által lett tartóztatva. A hitelezők azonban Klein Mátyás ügyvédhez fordultak és az ő közbenjárására bocsátották ki Kornet Bélát azon célból, hogy — ott Csongrádon — hitelezőivel majd rendbe fogja hozni a dolgát. Ezért ment azután a napokban Csongrádra és ezért küldötte Klein Mátyás is az irnokát vele. A legnagyobb meglepetésre azonban Klein Mátyás segéde ma délután Csongrádról táviratot küldött, hogy nem csak Kornét, hanem ő is le lett tartóztatva. Mint-hogy egyáltalán nem tudjuk azt megérteni, hogy miért lehet egy ügyvédi irnokot letartóztatni, kénytelenek vagyunk ezt fentartással közölni. Most azonban lapunk zárta-kor értesülünk, hogy az ügyvédi irnok értesítette főnökét, hogy már szabadlábra van helyezve.

— **Letartóztatott tudós asszony.** Petics Istvánné nagy hivatást érzett magában arra, hogy bába tudományát, amelyért még ugyan diplomát nem kapott, minél nagyobb mértékben érvényesítse. Bármennyire is szerencsétlenül ütöttek ki azonban az operatívai, azok még mindig nem riasztották vissza attól, hogy ezzel a mesterséggel végleg főlhagyjon. Már két évvel ezelőtt voltak ezen a téren kellemetlenségei, sőt az utóbbi időben is volt egy ilyen alkalmatlan jogesete. Tegnap azonban egy ilyen műtéten rajtavesztett, mert az áldozata a kin művészetét kipróbálni akarta, egy szegény paraszt asszony a műtétben majd bele halt. A helybeli rendőrség tegnap letartóztatta a kontár életrontót.

— **Az Otthon kávéházban** az orpheum előadások alkalmával ma először jó fagyalt és jegeskávé kapható.

— **Átköltözés.** Özv. Hamburger Mária Széchenyi-téri okl. szülésznő lakását Bachrach-féle házból ugyanazon téren sorba (3-ik házban) Halbrohr Sándor ur házába helyezte át.

Helyi gabonaárak.

Meglehetősin kinálat és vételkedv mutatkozott és így jelentékeny mennyiség buza 7.50—60 koronás árban került forgalomba.

Rozs 5.70—80, zab 4.70—80, árpa 5.20—30 tengeri 4.80 koronáért vásárolták 50 kgrammonként.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnóy és Simon gabonaterménykereskedő cég tudósítása.

— Április 1. —

A határidő-üzlet.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza apr.-re	769—795	794—95
Buza máj. 1904	801—804	803—4
Buza okt.	—	—
Rozs apr.-re	—	—
Rozs májusra	—	665—66
Rozs okt.-re	664—665	—
Zab máj.-ra	524—523	—
Zab	—	—
Zab október	559—558	557—58
Tengeri máj	503—502	501—02
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Teng. jul. 1904	518—517	517—18
Repce	—	—
repce aug.	10.90—10.00	—

Magy. kir. szabadalmazott

Ösztálysorsjegyek

kaphatók:

Illgen János

== fűszerkereskedőnél ==

Szabadkán (aszínház mellett.)

1/1 1/2 1/4 1/8

12 korona. 6 korona. 3 korona. 1 1/2 korona.

Huzás május hó 17. es 18-án.

Vendéglő áthelyezés.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. üdömására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő

vendéglő- és

sörcsarnokomat

a Rudics-utcából a Wesselényi-utca 41. szám alá (a volt Piszárevics-féle sörcsarnok helyiségébe) helyeztem át, a melyet örök áron megvettem.

Kitűnő villásreggeli! Ebéd- és vacsora előfizetések elfogadhatnak.

Tisztelt vendégeim további pártfogását a kitűnő ételek- és italokkal, valamint a gyors és pontos kiszolgálással továbbra is kiérdemelni minden igyekezetem leend.

Tisztelettel

Szemmáry János

vendéglős.

Az „OTTHON” kávéházban

ma és a következő napokon

bel és külföldi művésznők vendégfelléptével

nagy elite

Orfeum előadás.

Estéknként fellépnek a hirneves

PRÓNAY nővérek

külföldi ének és táncművésznők;

LONI VALDEN

a mágnás schansonette;

JENEY NŐVÉREK ZEMPLÉNI BŐSKE

népszimű énekesnők;

Lengyel J. Csengeri K.

humorista, dalkomikus;

MÁTRAY és MAGYARI J.

kuplé énekesek, stb.

Estéknként változatos és új műsor.

Színre kerülnek: dramolettek, mulattató, magán és párjelenetek, táncok és tréfás bohózatok.

Kezdeté 8 és fél órakor.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva ezen kitűnő művészársulatot és kegyes pártfogásáért esedezik tisztelettel

Lengyel József,

igazgató.

Ugy a legfigyelmesebb gyors és pontos kiszolgálásról, valamint a legfinomabb fagyaltok, jegeskávék, saját töltésű tisztánkezelt palack borok, különleges kávéházi italokról és hideg buffetról legjobban gondoskodik

Versendi Gyula,

az „Otthon” kávéház tulajdonosa.